

HOOFDSTUK XXXIV

Het Vergaan der Wereld

VERZEN 1 TOT 4

- 1. Nadert, gij Heidenen! om te hooren, en gij volken! luistert toe; de aarde hoore, en hare volheid, de wereld en al wat daaruit voortkomt.**
- 2. Want de verbolgenheid des HEEREN is over al de Heidenen, en grimmigheid over al hun heir; Hij heeft hen verbannen, Hij heeft ze ter slachting overgeven.**
- 3. En hunne verslagenen zullen weggeworpen worden, en van hunne doode lichamen zal hun stank opgaan; en de bergen zullen smelten van hun bloed.**
- 4. En al het heir der hemelen zal uitteeren, en de hemelen zullen toegerold worden, gelijk een boek, en al hun heir zal afvallen, gelijk een blad van den wijnstok afvalt, en gelijk eene vijg afvalt van den vijgeboom.**

In deze verzen wordt eene plechtige oproeping gedaan aan alle volken, om aandachtig te letten op de groote gerichtsdaden des Heeren. De Heere zal ontzagwekkende daden doen onder de volken, zoodat het van het grootst belang is om daarop te letten en te aanschouwen de opperhoogheid Gods over al de volken. Zelfs de levenlooze schepping wordt opgeroepen om den Heere te zien richten. De wereld zie, hoore en zwijge, God zal spreken en doen! De reden dezer plechtige oproeping wordt vervolgens aangegeven. En die reden is deze, dat 's Heeren verbolgenheid wordt uitgestort over al de volkeren en Zijne blakende gramschap over al hun heir, al hunne cultuur; Hij heeft ze verbannen, d. i. tot den vloek der hel prijs gegeven en ter slachting overgegeven. De verslagenen zullen zoovele zijn, dat ze niet begraven maar op hoopen bij elkander geworpen worden; de stank hunner lijken zal de lucht verpesten en de bergen zullen doorweekt worden, ja smelten, druipen van hun bloed. Zie ook Openb. 14:20. Deze oude, zondige aarde heeft reeds vele jammeren gezien, doch de grootste angsten zal ze nog in de toekomst moeten doorstaan. Men moet deze beschrijving ook in vers 4 eigenlijk opvatten en niet in nietszeggende algemeenheden laten vervluchtigen. Doch in de letterlijke opvatting hebbe men tevens oog voor de rijke beeldspraak, die we gedurig weder ontmoeten. Zoo zullen de hemelen werkelijk worden toegerold, doch het gelijk een boek is natuurlijk beeldspraak, of beter, eene korte vergelijking. De beschrijving van de beweging der elementen des hemels komt ten volle overeen met die van het Nieuwe Testament. Zie Matth. 24:29; Openb. 6:12-14. Eindelijk ontga het de aandacht niet, dat dit gericht volkomen en alomvattend zal zijn. In deze vier verzen komt het woordeke al niet minder dan vijf maal voor. Door het heir der hemelen versta men de booze geesten in de lucht. Zie ook Jes. 24:21; Ef. 6:12; Openb. 12:7-9; 20:1-8.

Het Gericht over Edom als Beeld der Antisemitische Wereldmacht

VERZEN 5 TOT 8

- 5. Want Mijn zwaard is dronken geworden in den hemel; ziet, het zal ten oordeel nederdalen op Edom, en op het volk, hetwelk Ik verbannen heb.**
- 6. Het zwaard des HEEREN is vol van bloed, het is vet geworden van smeer, van het bloed der lammeren en der bokken, van het smeer der nieren van de rammen; want de HEERE heeft een slachtoffer te Bozra, en eene groote slachting in het land der Edomieten.**
- 7. En de eenhoornen zullen met hen afgaan, en de varren met de stieren; en hun land zal doordronken zijn van het bloed, en hun stof zal van het smeer vet gemaakt worden.**
- 8. Want het zal zijn de dag der wraak des HEEREN, een jaar der vergeldingen, om Zions twistzaak.**

Edom was het broedervolk van Israël, doch heeft Israël meer gehaat dan enig ander volk. De gansche geschiedenis door zien we een gloeienden haat in Edom tegen Israël. Het is om die reden, dat Edom meermalen wordt voorgesteld als vertegenwoordiger van al de Joden hatende volken. Vers 8 doet hier duidelijk uitkomen, dat het oordeel daarom over Edom komt. Zie ook 63: 1-6; Amos 1:11; Obadja. Vreeselijk zal het zwaard der wrake op Edom nederdalen. Mijn zwaard is dronken geworden in den hemel zegt de Heere. Hiermede wordt bedoeld, dat het vervuld is van den goddelijken toorn en zonder aanzien des persoons woest op de vijanden zal worden losgelaten en op het ten banvloek gewijde Israël. Verder wordt dit zwaard Gods voorgesteld als het slachtmes des priesters en de Edomieten als het weerloos slachtvee dat geofferd moest worden. Zijn slagzwaard druipt van bloed en glimt van smeer van het bloed der offerdieren. Bozra was destijds de hoofdstad van Edom. Over de eenhoornen is vroeger nog als eens geschreven. Men is er thans vrij eenstemmig over dat hiermede niet de eigenlijke neushoorn of rhinoceros bedoeld is, maar de oeros, woudos of buffelos. Volgens Deut. 33:17 had dit dier niet één maar twee hoornen. Zie ook Num. 23:22; Job 39:12; Ps. 22:22. Ze zijn thans uitgestorven. Deze krachtige ossen worden met de varren en stieren gebruikt ter aanduiding van de machtigen. Edoms land zal bemest worden van al het bloed en vet in dien dag der wrake. De Heere zal dit alles doen om Zijn Zion, Zijn bemind volk, dat door Edom steeds werd gehaat.

De Algeheele Verwoesting van het Land der Edomieten

VERZEN 9 TOT 15

- 9. En hunne beken zullen in pek verkeerd worden, en hun stof in zwavel; ja, hunne aarde zal tot brandend pek worden.**
- 10. Het zal des nachts of des daags niet uitgcbluscht worden, tot in der eeuwigheid zal zijn rook opgaan; van geslacht tot geslacht zal het woest zijn, tot in eeuwigheid der eeuwigheden zal niemand daar doorgaan.**

11. Maar de roerdomp en de nachtuil zullen het erfelijk bezitten, en de schuifuit, en de raaf zal daarin wonen; want Hij zal een richtsnoer der woestigheid over hen trekken, en een richtlood der ledigheid.

12. Hunne edelen (doch zij zijn er niet) zullen zij tot het koninkrijk roepen, maar al hunne vorsten zullen niets zijn.

13. En in hunne paleizen zullen doornen opgaan, netelen en distelen in hunne vestingen; en het zal eene woning der draken zijn, eene zaal voor de jongen der struisen.

14. En de wilde dieren der woestijnen zullen de wilde dieren der eilanden daar ontmoeten, en de duivel zal zijnen metgezel toeroepen; ook zal het nachtgedierte zich aldaar nederzetten, en het zal eene rustplaats voor zich vinden.

15. Daar zal de wilde meerle nestelen en leggen, en hare jongen uitbikken, en onder hare schaduw vergaderen; ook zullen aldaar de gieren met elkander verzameld worden.

In deze verzen worden ons in twee voorstellingen de verwoestingen geschilderd van Edom. De eerste in vers 9 en 10 wijst, zinspelende op de totale omkeering van Sodom en Gomorra, op een tot in de eeuwigheid brandend land. Het schijnt dat er gedurende het duizendjarig vreedrijk op aarde hier en daar plaatsen zullen zijn, die de inwoners der aarde altoos op een tastbare wijze zullen blijven herinneren aan de gruwelen der menschen en aan de gerichtens Gods. Zie ook 66:24; Ez. 47:11; Openb. 14:11; 19:3. Deze eerste voorstelling is meer de profetische, die nog in de toekomst woordelijk tot vervulling zal komen.

De tweede voorstelling is die van een huilende wildernis, gelijk het land der Edomieten volgens Keith en Urquehart reeds voor eeuwen geweest is. Over de dieren hier genoemd verkeerden de geleerden nog steeds in de grootste onzekerheid. De eene vertaalt dan ook zus en de andere zoo, terwijl een ieder ten slotte nog aan zijne eigene vertaling twijfelt. Door roerdomp versta men een vogel, die tot de familie der reigers behoort en zich ophoudt in rietachtige moerassen. Voor nachtuil leze men egelvarken. De schuifuit is een of ander groote uil. Gelijk een bouwmeester richtsnoer en richtlood gebruikt om te bouwen, alzoo zal de Heere ze gebruiken om het staatsgebouw van Edom tot een woesten baaierd te maken, gelijk de aarde voor hare formeering was: woest en ledig. Geene edelen of vorstelijke regeerders zullen er zijn. In de vroeger zoo weelderige paleizen zullen de doornen, netelen en distelen opgaan en tot een woning voor de draken en struisen zijn.

De wilde dieren der woestijn, de lynxen? en de wilde dieren der eilanden, de jakhalzen? zullen elkander in het verwoeste land der Edomieten ontmoeten. Het zal vol zijn van allerlei roofgedierte. De duivel zal zijn metgezel toeroepen. We hebben hier het woord *sair*, dat als adjectief harig beteekent, Gen. 27:11, en als zelfstandig naamwoord geitenbok beduidt, Gen. 37:21; Lev. 4:23. Izak Leeser heeft hier dan ook overgezet door: „one goat shall call to his fellow.” Ditzelfde woord is in Lev. 17:7; II Kron. 11:15 en Jes. 13:21 door onze Statenvertalers vertaald door duivelen. Velen denken bij de *seirim* aan Egyptische godheden onder de gedaante van bokken, die

dan door de Joden overgenomen zouden zijn. De Egyptenaars vereerden de bokken als goden en hadden aan den Nijl een prachtigen tempel, waarin de bokkendienst door gruwelen als in Lev. 18: 23 vermeld bedreven werden. Tegen deze gedachte pleit echter ten zeerste, dat bij het noemen van de Egyptische goden als in Ez. 23: 3,8; 20: 7 en Jos. 24:14 de *seirim* niet genoemd worden. Baudissen en anderen meenen, dat de *seirim* staan voor alle afgoden, doch een tekst als II Kron. 11:15,16 weerspreekt die gedachte. Dr. J. H. De Visser zegt in zijne Daemonologie van het Oude Testament: „De Seirim zijn niet anders, dan afzichtelijke, onreine geesten, die de woeste streken bewonen, en voor welke de kleingeloovige bevreesd is, waarom hij hen somwijlen offers brengt.” Bij deze gedachte kunnen we ons neerleggen. Om hunne onreinheid en afzichtelijkheid dacht men zich deze booze geesten dan als harig. Volgens deze opvatting is de beste vertaling van *seirim*: satyrs, demonen of veldduivels. De laatste naam past in dit verband het beste.

Ook zal het nachtgedierte zich aldaar nederzetten. Welk gedierte wordt daarmede bedoeld? Het woord *Lilith* is de vrouwelijke vorm van *Lil*, nacht, en beteekent dus letterlijk de nachtelijke. Wij laten hier nogmaals volgen, wat de tegenwoordige minister van onderwijs in Nederland hierover in zijn bovengenoemd proefschrift over de Lilith zegt: „Lilith heeft haar ontstaan te danken aan het bijzonder ijzingwekkende, dat dergelijke streken in den nacht eigen is. Als alles, wat des daags rondliep en dartelde, rustte, stond zij op om te waken. Het latere Joodsche bijgeloof maakt haar tot eene nachtgodin, die onrustig ronddoelt, kinderen doodt en mannen onteert, waarbij zij wordt voorgesteld als gevleugeld en met loshangende haren.” Volgens hem huist zij in akelige en spookachtige plaatsen. Wij kunnen er nog aan toevoegen, dat de Joden dit vrouwelijk nachtspook voorstelden als eene schoone vrouw, die de mannen verleidde en kinderen vervolgde en doodde. Men meene echter niet, dat de profeet zich hier aansluit hij het volksgeloof en dit bijgeloof zou overnemen. Veeleer is het juist andersom en heeft het Joodsche bijgeloof zich aan deze plaats vastgehecht. De Heilige Geest heeft hiermede kennelijk een booze geest bedoeld, die inzonderheid des nachts in de weer is en zich vermeit in de duisternis.

Door de milde merrie verstaat men thans op gezag van Bochart algemeen de zeer giftige pijlslang, een klein serpent, dat zich veel ophoudt in sommige streken van Afrika en Arabië. Dr. Ridderbos vertaalt hier: „Daar nestelt de pijlslang en legt en verzamelt en broedt uit hare eieren.” Feit is echter, dat noch de pijlslang, noch eenige andere slang, hare eieren uitbroedt. Ze laten ze evenals de schildpadden uitbroeden door de zon. Wat hier verder van dit dier gezegd wordt doet dan ook eer denken aan een vogel dan aan een slang. De pijl- of springslang wordt zoo geheeten, dewijl ze pijlsnel van de boomen op de menschen kan toeschieten om ze een doodelijke wonde toe te brengen. De gieren zijn roofvogels die een grooten stank van zich geven; hier zijn niet de gewone lanmergieren bedoeld. Wel zegt Van Der Palm dat dit laatste deel met de allerstoutste dichterlijke kleuren onnavolgbaar geschilderd is.

„Zoekt in het Boek des Heeren.”

VERZEN 16 EN 17

16. Zoekt in het boek des HEEREN, en leest; niet een van dezen zal er feilen, het eene noch het andere zal men missen; want Mijn mond zelf heeft het geboden, en Zijn Geest zelf zal ze samenbrengen.

17. Want Hij zelf heeft voor hen het lot geworpen, en Zijne hand heeft het hun uitgedeeld met het richtsnoer: tot in der eeuwigheid zullen zij dat erfelijk bezitten, van geslacht tot geslacht zullen zij daarin wonen.

De Schrift spreekt meermalen van een boek des Heeren, waaronder soms het boek des levens, dan weder het boek der vergelding bedoeld wordt, Ex. 32:32; Deut. 32:34; Ps. 56:9; 69:29; Dan. 7:10; Mal. 3:16; Openb. 3:5; 20:12,27. Deze twee boeken worden hier evenwel niet bedoeld, maar eenvoudig het zwart register van gruwzaamheden, dat over Edom voorspeld is. Daaruit blijkt, dat de Heere Zelf dit als Zijn boek geschreven heeft en als zoodanig beschouwd wil hebben. Verder blijkt hieruit, dat de Heere deze profetie door Zijn volk gelezen en doorvorsch wil hebben. In Jesaja's Profetie vinden we niet vele bevelen, doch hier is een klaar en krachtig bevel om de goddelijke voorzeggingen te onderzoeken. En er wordt gezegd, dat niet een dezer schrikgedierten zal feilen. Onfeilbaar heeft Zijn mond dit alles door Jesaja voorzegd en daarom zal ook alles, dat nog niet letterlijk vervuld mocht zijn, nog letterlijk vervuld worden in den dag van 's Heeren toekomst. De Geest des Heeren Zelf, Die deze dingen onfeilbaar voorzegd heeft zal dit wilde gedierte ook in Edoms land samenbrengen. Na de verwoesting van Jeruzalem door Nebukadnezar is ook deze profetie aanvankelijk vervuld. Terecht merkt Umbreit op de laatste zinsnede van vers 16 op: „Op zoodanige wijze wil ons de man Gods te kennen geven, dat zijne woorden niet poëtisch, maar profetisch te verstaan zijn.” In het laatste vers worden deze roofdieren bij eene volksplanting vergeleken, die door 's Heeren hand vergaderd en door Hem als het Hoofd der kolonie derwaarts gebracht zijn. En evenals Israël een Kanaän door het lot ten erfdeel uit Zijne hand ontving, alzoo zal God dit in Edom aan dit huiveringwekkend gedierte doen. Het was dus Jehova Zelf, Die niet alleen alles voorspelde, maar ook alles vervulde of nog vervullen zal. Want de slag van Armageddon als beschreven in Openb. 19:11-21 zal eerst ten volle de vervulling brengen van deze merkwaardige voorzegging. Men zie voorts ook Jer. 49:7-22; Ez. 25:12-14; 35; Amos 1:11,12 om te zien, dat we onderscheiden moeten tusschen het historisch en profetisch Edom.

Een interessante vraag is echter of in de tijden der wederoprichting aller dingen ook nog herstel voor Edom zal volgen. Sommigen meenen van niet, anderen van wel. Wij laten hier volgen wat Ds. J. Fles, een uitstekend kenner der Profetie, hiervan in zijne Bijbellezingen van het jaar 1879 schreef: „Er komt ook een tijd van leven en vrede voor de wereld. Als de Heere Jezus het rijk des Satans zal vernietigen, zullen alle knieën voor Hem buigen, alle tongen Hem belijden. Israëls verzegelden zullen de wereld heil en zaligheid prediken. Volken en landen, die nog in duisternis zitten en met angst uitzien naar redding, zullen het heil onzes Gods hooren. Onder deze

bekleedt Edom een eerste en voorname plaats. Ezau verliet zijns vaders huis, Gen. 36, en zijne nakomelingen verloren de kennis Gods en werden bittere vijanden van Gods volk. Doch Ezau's volk heeft eene toekomst, welke heerlijk is. Het volk moet, evenals Ammon en Moab, en evenals de tien stammen Israëls, weder als natie te voorschijn treden, en nog wel voor dat de Antichrist op den troon zit, want deze zullen aan Zijne hand, aan Zijn vernielend zwaard ontkomen, Dan. 11:41. En als de Heere Zelf den grooten strijd beslissen zal in het land Israëls, Zijn dorschvloer, zie vers 10 van Jes. 21, als Hij Zijn volk als Zijne tarwe op den dorschvloer bewaart, dan roept de stem uit Seïr: Wachter, wat is er van den nacht? De Wachter zal antwoorden: De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht voor u, o Edom! Dat mag niet langer. Wilt gij slechts met ernst, in ootmoed vragen, onze Koning is goedertieren, vraagt maar, bidt maar en keert aldus weder, o volk van Edom! en komt met ons tot den Heere en Zijne genade, want er is genezing onder de schaduw Zijner vleugelen. En Edom zal hooren en komen en gered zijn. Er zullen heilanden, redders, bevrijders op Seïr, Ezau's gebergte, komen, die het volk zullen hervormen, herstellen, richten in waarheid en het Koninkrijk zal des Heeren zijn, Obadja 21."

Tegen deze opvatting kan echter weder aangevoerd worden het veelzeggend feit dat de Heere bij monde van Jeremia wel nadrukkelijk van Moab en Elam gezegd heeft, dal Hij in het laatste der dagen hunne gevangenis zal wenden, doch niet van Edom, Jer. 48:47; 49:39.